

Náklady řízení

Změnil-li odvolací soud usnesení soudu prvního stupně o zastavení řízení tak, že se řízení nezastavuje, byl tím automaticky odklizen i nákladový výrok rozhodnutí soudu prvního stupně, a rozhodnutí odvolacího soudu tudíž nemusí výslovně obsahovat výrok, jímž se zrušuje výrok usnesení soudu prvního stupně o nákladech řízení; v důsledku nezastavení řízení bude soud prvního stupně o věci dále jednat a v souladu s § 151 odst. 1 o. s. ř. (ve spojení s § 224 odst. 3 o. s. ř.) o povinnosti k náhradě (veškerých) nákladů řízení rozhodne v rozhodnutí, jímž se řízení u něj končí.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky č.j. 28 Cdo 4504/2018-741, ze dne 17.1.2019)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobců a) Z. C., narozeného dne XY, bytem XY, a b) M. Ch., narozeného dne XY, bytem XY, obou zastoupených JUDr. M.P., advokátem se sídlem v P., proti žalované České republice - Státnímu pozemkovému úřadu, se sídlem v P., zastoupené Mgr. D.K., advokátem se sídlem v P., o nahrazení projevu vůle, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 13 C 86/2014, o dovolání žalované proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. srpna 2018, č. j. 29 Co 244/2018-641, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 10 usnesením ze dne 7. 3. 2018, č. j. 13 C 86/2014-608, ve znění opravného usnesení ze dne 4. 4. 2018, č. j. 13 C 86/2014-620, nepřipustil změnu žaloby (výrok I.), řízení ve vztahu k pozemku p. č. XY v k. ú. XY zastavil (výrok II.), zamítl návrh na vyslovení neúčinnosti zpětvzetí ve vztahu k pozemku p. č. XY v k. ú. XY (výrok III.), opravil výrok I. usnesení ze dne 20. 11. 2017, č. j. 13 C 86/2014-568 (výrok IV.) a rozhodl, že žalobci jsou povinni uhradit žalované náklady řízení, a to za řízení před soudy obou stupňů, ve výši 20.328,- Kč k rukám jejího zástupce (výrok V.).

K odvolání žalobců i žalované Městský soud v Praze usnesením ze dne 14. 8. 2018, č. j. 29 Co 244/2018-634, odvolací řízení ohledně odvolání žalované proti výroku III. zastavil (výrok I.) a dále rozhodl, že usnesení soudu prvního stupně se ve výroku o zastavení řízení (ad II.) mění tak, že se řízení nezastavuje (výrok II.).

Podáním ze dne 23. 8. 2018 žalovaná navrhla vydání doplňujícího usnesení, jímž by bylo usnesení soudu prvního stupně zrušeno ve výroku V. o nákladech řízení, jelikož odvolací soud v odůvodnění usnesení ze dne 14. 8. 2018, č. j. 29 Co 244/2018-634, uvedl, že s ohledem na výsledek odvolacího řízení došlo i k odklizení závislého výroku o nákladech řízení (ad V.), avšak z výroku usnesení odvolacího soudu není tato skutečnost patrná.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 28. 8. 2018, č. j. 29 Co 244/2018-641, návrh na vydání doplňujícího usnesení zamítl jako zjevně nedůvodný. Dospěl k závěru, že rozhodl-li výrokem II. usnesení ze dne 14. 8. 2018, č. j. 29 Co 244/2018-634, že se usnesení soudu prvního stupně ze dne 7. 3. 2018, jímž bylo řízení zastaveno, mění tak, že se řízení nezastavuje, není žádného důvodu pro to, aby byl ještě explicitně rušen na výroku o zastavení řízení závislý výrok o nákladech řízení. Změna výroku, jímž bylo rozhodnuto tak, že se řízení nezastavuje, má totiž za následek, že v řízení bude nadále před soudem prvního stupně pokračováno, což znamená, že tímto výrokem byl automaticky odklizen i nákladový výrok.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podala žalovaná dovolání z důvodu, že napadené usnesení spočívá na nesprávném právním posouzení věci a že závisí na vyřešení otázky procesního práva, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to „zda-li odvolací soud při změně výroku rozhodnutí, jímž se řízení u soudu prvního stupně končí (§ 151 odst. 1 o. s. ř.), musí výslovně („explicitně“) zrušit i závislé výroky o nákladech řízení, anebo zda změnou výroku rozhodnutí, jímž se řízení u soudu prvního stupně končí, bez dalšího („automaticky“) dochází ke zrušení („odklizení“) výroku o nákladech řízení před soudem prvního stupně“. Má za to, že odvolací soud nesprávně uzavřel, že změnou výroku rozhodnutí, jímž se řízení u soudu prvního stupně končí, bez dalšího dochází ke zrušení výroku o nákladech řízení před soudem prvního stupně. Poukazuje na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 26 Cdo 2475/2013 a sp. zn. 20 Cdo 44/99, z nichž podle ní vyplývá, že „soudní praxe trvá na tom, aby rozhodování soudů o nákladech řízení bylo obsaženo ve výrocích jejich rozhodnutí výslovně („explicitně“), a nespokojuje se s tím, aby rozhodnutí o nákladech řízení bylo z rozhodnutí ve věci samé možno dovodit“. Navrhla, aby odvolací soud změnil usnesení odvolacího soudu tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 8. 2018, č. j. 29 Co 244/2018-634, se doplňuje takto: „Usnesení soudu I. stupně se ve výroku o náhradě nákladů řízení (ad V.) ruší.“.

Žalobci se ve svém písemném vyjádření k dovolání ztotožnili s rozhodnutím odvolacího soudu a navrhli, aby dovolání bylo jako nepřipustné odmítnuto, případně zamítnuto a jim přiznána náhrada nákladů dovolacího řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 30. 9. 2017 - dále jen „o. s. ř.“ (srov. článek II, bod 2., části první zákona č. [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, bylo podáno oprávněnou osobou (účastnicí řízení), zastoupenou advokátem (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), ve lhůtě uvedené § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

Dovolací soud dospěl k závěru, že dovolání žalované je přípustné podle § 237 o. s. ř., jelikož napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky procesního práva, a to, zda rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo změněno usnesení soudu prvního stupně (kterým bylo řízení zastaveno a bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení) tak, že řízení se nezastavuje, musí výslovně obsahovat i výrok, jímž se zrušuje výrok soudu prvního stupně o nákladech řízení, která v rozhodovací praxi odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

Po přezkoumání usnesení odvolacího soudu ve smyslu § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud České republiky dospěl k závěru, že dovolání proti napadenému usnesení odvolacího soudu není opodstatněné.

Podle § 151 odst. 1 o. s. ř. o povinnosti k náhradě nákladů řízení rozhodne soud bez návrhu v rozhodnutí, jímž se řízení u něho končí; u náhrady nákladů řízení podle § 147 a § 148 odst. 2 tak může učinit již v průběhu řízení, a to zpravidla tehdy, jakmile tyto náklady vzniknou.

Podle § 166 odst. 1 o. s. ř. nerozhodl-li soud v rozsudku o některé části předmětu řízení, o nákladech řízení nebo o předběžné vykonatelnosti, může účastník do patnácti dnů od doručení rozsudku navrhnout jeho doplnění. Soud může rozsudek, který nenabyl právní moci, doplnit i bez návrhu.

Podle § 224 odst. 1 o. s. ř. ustanovení o nákladech řízení před soudem prvního stupně platí přiměřeně i pro řízení odvolací. Změní-li odvolací soud rozhodnutí, rozhodne i o nákladech řízení u soudu prvního stupně (odst. 2). Zruší-li odvolací soud rozhodnutí a vrátí-li věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení nebo věc postoupí věcně příslušnému soudu, rozhodne o náhradě nákladů soud prvního stupně v novém rozhodnutí o věci (odst. 3).

Z § 151 odst. 1 o. s. ř. vyplývá, že výrok o náhradě nákladů řízení musí obsahovat každé rozhodnutí soudu, jímž se u něj řízení končí. Později může být o nákladech řízení rozhodnuto jen za podmínek uvedených v § 166 o. s. ř., jestliže soud opomněl o nákladech řízení rozhodnout (srov. např. rozsudek bývalého Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30. 9. 1968, sp. zn. 6 Cz 60/68, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2015, sp. zn. 21 Cdo 2330/2013, či jeho rozsudek ze dne 21. 10. 2014, sp. zn. 22 Cdo 3705/2014).

Taktéž dle odborné literatury „rozhodnutím, jímž se řízení končí u odvolacího nebo dovolacího soudu, se rozumí jen takové rozhodnutí, jímž se končí řízení ve věci; není proto např. možné rozhodnout o náhradě nákladů řízení v rozhodnutí odvolacího nebo dovolacího soudu, kterým se napadené rozhodnutí zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení, ledaže by šlo o separaci nákladů podle § 147 nebo § 148 odst. 2, nebo jde-li o rozhodnutí o odvolání (dovolání) proti mezitímnímu nebo částečnému rozhodnutí [...]. Zruší-li odvolací soud rozhodnutí a vrátí-li věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení [...] řízení se sice u odvolacího soudu končí, ale nekončí tím projednávání věci u soudu prvního stupně. Pro tento případ § 224 odst. 3 stanoví, že o náhradě nákladů odvolacího řízení nebude rozhodovat odvolací soud, ale že o této náhradě rozhodne soud prvního stupně v novém rozhodnutí o věci. Znamená to, že náklady vzniklé v původním řízení před soudem prvního stupně, v odvolacím řízení a v novém řízení u soudu prvního stupně tvoří jediný celek nových nákladů řízení před soudem prvního stupně a že o povinnosti k náhradě těchto nákladů řízení rozhodne jako o „jediném celku“ soud prvního stupně v novém rozhodnutí o věci podle § 142 až 151, aniž by dále náklady vzniklé v jednotlivých řízeních ve výroku výslovně odlišoval.“ (srov. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1009, a Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1794).

Rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnutí soudu prvního stupně (mimo jiné) o zastavení řízení změněno tak, že řízení se nezastavuje, fakticky (významově) představuje rozhodnutí, kterým se odvoláním napadené rozhodnutí zrušuje a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2001, sp. zn. 20 Cdo 1264/99, v němž dovolací soud mj. uvedl, že „Tím, že odvolací soud oproti soudu prvního stupně rozhodl, že se jeho rozhodnutí mění a že se řízení (naopak) nezastavuje, sice odstranil rozhodnutí, které bylo odvoláním napadené, nahrazuje je rozhodnutím vlastním, vyjádřil však současně [...] záměr, aby soud prvního stupně [...] v řízení pokračoval a věcně rozhodl. Již proto se rozhodnutí odvolacího soudu - měřeno z výše vyložených hledisek obsahových - spíše než s měnícím (§ 220 o. s. ř.), byť tak bylo formulováno, identifikuje s rozhodnutím podle § 221 o. s. ř., totiž s tím, jímž se odvoláním napadené rozhodnutí zrušuje a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.“).

Z výše uvedeného tudíž vyplývá, že rozhodnutí, jímž odvolací soud změnil rozhodnutí soudu prvního stupně o zastavení řízení tak, že se řízení nezastavuje, neobsahuje (resp. nemá obsahovat) výrok o nákladech řízení (ani výrok, jímž by se rušil výrok, kterým soud prvního stupně v rozhodnutí o zastavení řízení rozhodl o nákladech řízení), neboť o nákladech řízení (a to veškerých, tj. jak o nákladech řízení před soudem prvního stupně, tak o nákladech řízení odvolacího, případně dovolacího) rozhodne soud prvního stupně v novém rozhodnutí ve věci.

Jinými slovy řečeno, změnil-li odvolací soud v dané věci usnesení soudu prvního stupně ve výroku II. o zastavení řízení tak, že se řízení nezastavuje, byl tím automaticky odklizen i nákladový výrok rozhodnutí soudu prvního stupně, a rozhodnutí odvolacího soudu tudíž nemusí výslovně obsahovat výrok, jímž se zrušuje výrok usnesení soudu prvního stupně o nákladech řízení; v důsledku nezastavení řízení v uvedeném rozsahu bude soud prvního stupně o věci dále jednat a v souladu s § 151 odst. 1 o. s. ř. (ve spojení s § 224 odst. 3 o. s. ř.) o povinnosti k náhradě (veškerých) nákladů řízení rozhodne v rozhodnutí, jímž se řízení u něj končí. Odvolací soud tedy návrh na vydání doplňujícího usnesení správně zamítl.

Protože napadené usnesení odvolacího soudu je správné a protože nebylo zjištěno, že by toto rozhodnutí bylo postiženo vadami uvedenými v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., ani jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání žalované podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)